

CONSILIUL SUPERIOR AL PROCURORILOR

Republica Moldova, municipiul Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73
website: www.csp.md tel: (+373) 022-828-501 e-mail: aparat@csp.md

08 septembrie 2026 nr.5/1-01/26-2046

Doamnei Veronica ROȘCA
Președintă a Comisiei juridice, numiri și imunități

Stimată doamnă Roșca,

În contextul examinării proiectului de lege privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin faptele ilicite comise în procesele penale și contravenționale, nr. 275 din 22 iulie 2026, Consiliul Superior al Procurorilor remite, în anexă, avizul instituțional asupra proiectului menționat.

Consiliul susține conceptul proiectului, cu necesitatea revizuirii substanțiale a mecanismului procedural de constatare a caracterului ilicit al faptelor, în vederea asigurării clarității, previzibilității și aplicabilității efective a reglementărilor propuse.

Anexă: Avizul Consiliului Superior al Procurorilor la proiectul de lege nr. 275 din 22 iulie 2026, pe 3 file.

Cu respect,

**Președintele Consiliului
Superior al Procurorilor**

Dumitru OBADĂ

AVIZ
la proiectul de lege privind modul de reparare a prejudiciului cauzat
prin faptele ilicite comise în procesele penale și contravenționale
numărul de înregistrare: 275 (22.07.2026)

Prevederile proiectului de act normativ prezentat spre avizare	Propunerile instituționale de amendare	Argumentare
Art. 3 alin. (2) <i>„Caracterul ilicit al faptelor, în sensul prezentei legi, se stabilește în cadrul aceluiași proces penal sau contravențional de către procuror, de către judecătorul de instrucție sau de instanța de judecată, prin acte procedurale emise de procuror ori prin hotărâre judecătorească definitivă, conform art. 4 alin. (2).”</i>	Completarea art. 3 alin. (2) cu: – precizarea actului procedural prin care procurorul constată caracterul ilicit al faptei, precum și a conținutului minim obligatoriu al acestuia (motivarea și partea dispozitivă), astfel încât actul să întrunească condițiile de admisibilitate necesare pentru a fi invocat într-o acțiune de reparare a prejudiciului; – reglementarea expresă a modului de constatare a caracterului ilicit în cazurile în care urmărirea penală a încetat deja (de exemplu, prin scoaterea de sub urmărire penală) și, respectiv, în procesele contravenționale în care procurorul nu este parte; – corelarea acestor prevederi cu dispozițiile Codului de procedură penală nr. 122/2003, prin identificarea/instituirea actului procedural corespunzător. În alternativă: argumentarea expresă, în nota de fundamentare, a rațiunii pentru care constatarea caracterului ilicit are loc exclusiv	Norma nu stabilește care este actul procedural prin care procurorul constată caracterul ilicit al faptei și nici conținutul obligatoriu al acestuia (motivare și dispozitiv), astfel încât actul să poată fi valorificat ulterior, ca mijloc de probă, în acțiunea civilă de reparare a prejudiciului. Lipsa unor asemenea exigențe minime riscă să lipsească norma de aplicabilitate practică. Formularea „în cadrul aceluiași proces” nu acoperă situația în care urmărirea penală a încetat deja (de exemplu, prin scoaterea de sub urmărire penală), moment din care nu se mai poate vorbi, propriu-zis, despre „același proces” – persoana ia cunoștință de eventuala încălcare a drepturilor sale ulterior finalizării urmăririi penale. În materia contravențională, procurorul nu are, de regulă, calitatea de parte în toate procesele contravenționale, motiv pentru care mecanismul propus – stabilirea caracterului ilicit „de către procuror... în același proces contravențional” – este funcțional doar într-un număr limitat de cazuri. Cu titlu de exemplu, în cazul reținerii ilegale urmate de eliberare, actul de eliberare emis de procuror nu are drept finalitate constatarea ilegalității reținerii, ci servește, de regulă, altor scopuri procesuale (în lipsa temeiurilor de privare de libertate). În lipsa unei reglementări exprese a modalității de constatare a caracterului ilicit în asemenea situații – frecvente în practică, persoana prejudiciată este lipsită, în fapt, de

Prevederile proiectului de act normativ prezentat spre avizare	Propunerile instituționale de amendare	Argumentare
	„în cadrul aceluiași proces”, cu excluderea unei proceduri distincte.	posibilitatea de a obține repararea prejudiciului, ceea ce contravine scopului declarat al proiectului (art. 1).
Art. 3 alin. (3) <i>„Au dreptul la repararea prejudiciului în condițiile prezentei legi și persoanele achitate prin hotărâre judecătorească definitivă, precum și persoanele în privința cărora s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală.”</i>	Corelarea expresă a art. 3 alin. (3) cu temeiurile prevăzute la art. 4 alin. (1), prin reformulare de tipul: <i>„Au dreptul la repararea prejudiciului, în condițiile prezentei legi, persoanele achitate prin hotărâre judecătorească definitivă sau persoanele în privința cărora s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală, pentru faptele ilicite prevăzute la art. 4 alin. (1).”</i>	Prevederea este formulată izolat (desprins de context) față de restul reglementării și generează ambiguitate cu privire la sfera sa de aplicare: nu este clar dacă dreptul la reparare operează necondiționat, în toate cazurile de achitare/scoatere de sub urmărire penală, sau numai atunci când achitarea/scoaterea de sub urmărire penală intervine pentru unul dintre temeiurile expres prevăzute la art. 4 alin. (1). O interpretare necondiționată a normei ar contraveni logicii sistemice a legii, întrucât art. 4 alin. (1) enumeră exhaustiv temeiurile de reparare, iar art. 5 exceptează expres de la dreptul la reparare anumite cazuri de încetare a procesului penal (art. 285 CPP). Fără o corelare expresă între art. 3 alin. (3) și art. 4 alin. (1), norma este susceptibilă de interpretări extensive și de practică judiciară neuniformă.
Art. 4 alin. (1) lit. e) <i>„inacțiunilor care au afectat grav drepturile și libertățile învinuitului, inculpatului sau condamnatului.”</i>	Reformularea art. 4 alin. (1) lit. e), după cum urmează: <i>„e) acțiunilor sau inacțiunilor care au afectat grav drepturile și libertățile bănuیتului, învinuitului, inculpatului, condamnatului sau, după caz, ale persoanei față de care a fost pornit ori se examinează un proces contravențional.”</i> În alternativă: argumentarea expresă, în nota de fundamentare, a rațiunilor pentru care acest temei este limitat la inacțiuni și, respectiv, la subiecții procesului penal.	Potrivit art. 2 din proiect, noțiunea de „fapte ilicite” include atât acțiunile, cât și inacțiunile subiecților vizați de lege. Limitarea, la art. 4 alin. (1) lit. e), exclusiv la „inacțiuni” exclude nejustificat acțiunile grave care afectează drepturile și libertățile bănuیتului, învinuitului, inculpatului sau condamnatului, generând o inconsecvență terminologică față de definiția de la art. 2, contrar exigențelor de claritate, precizie și previzibilitate a normei, consacrate de art. 19 și art. 54 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Suplimentar, spre deosebire de celelalte litere ale art. 4 alin. (1), formulate generic („contrar prevederilor legii”, fără distincție expresă între procesul penal și cel contravențional), lit. e) este

Prevederile proiectului de act normativ prezentat spre avizare	Propunerile instituționale de amendare	Argumentare
		circumscrișă exclusiv subiecților din procesul penal (bănuț, învinut, inculpat, condamnat), fără a fi prevăzută o categorie echivalentă de subiecți pentru procesul contravențional. Se creează astfel o asimetrie de reglementare nejustificată, în condițiile în care scopul legii, potrivit art. 1, vizează deopotrivă procesele penale și cele contravenționale.
Art. 4 alin. (2) <i>„Faptele ilicite prevăzute la alin. (1) se constată prin acte procedurale ale procurorului ori prin hotărâre judecătorească definitivă, în cadrul controlului legalității acțiunilor, inacțiunilor și actelor procedurale, al controlului judiciar al procedurii prejudiciare sau examinării cauzei în instanța de judecată.”</i>	Concretizarea, la art. 4 alin. (2), a: – efectelor juridice ale actului procesual prin care se constată caracterul ilicit al faptei; – elementelor pe care actul procesual trebuie să le conțină pentru a produce efectele prevăzute de prezenta lege; – situațiilor în care actul procesual constată ilegalitatea unei măsuri sau acțiuni fără a se pronunța expres asupra caracterului ilicit al faptei, în sensul prezentei legi.	Nu orice anulare, revocare, modificare sau încetare a unei măsuri procesuale echivalează, prin ea însăși, cu constatarea caracterului ilicit al conduitei autorității. Astfel, încetarea temeiurilor unei măsuri procesuale sau modificarea situației procesuale poate determina revocarea acestora fără ca măsura să fi fost ilegală la momentul dispunerii. În sens invers, un act poate constata existența unor încălcări procedurale fără a utiliza expres terminologia legii privind „caracterul ilicit”. Se impune, prin urmare, delimitarea între revocarea sau modificarea unei măsuri procesuale și constatarea caracterului ilicit al faptei, precum și stabilirea elementelor obligatorii pe care actul procesual trebuie să le conțină pentru a produce efectele prevăzute de prezenta lege. În lipsa acestei delimitări, practica poate conduce fie la o extindere nejustificată a răspunderii statului, fie, dimpotrivă, la imposibilitatea persoanei de a obține repararea prejudiciului pentru o faptă efectiv ilicită.